

BIBLICKÉ TEXTY K EKUMENICKEJ CHARTE

„Íst' jeden druhému v ústrety“

1Kor 1,10-17

(brat kazateľ Ján Szöllös, Bratská jednota Baptistov)

„Prosím vás, bratia, pre meno nášho Pána Ježiša Krista, všetci hovorte to isté, aby neboli medzi vami roztržky, ale aby ste boli dokonalí v rovnakom zmýšľaní a v rovnakom úsudku. Lebo z domu Chloe mi o vás, bratia moji, oznámili, že sú medzi vami sváry. Myslím na to, že každý z vás hovorí: „Ja som Pavlov“, „Ja Apollov“, „Ja zasa Kéfasov“, „A ja Kristov“.

Je Kristus rozdelený? Vari bol Pavol za vás ukrižovaný? Alebo v Pavlovom mene ste boli pokrstení? Ďakujem Bohu, že som nikoho z vás nepokrstil, okrem Krispa a Gája, aby nik nemohol povedať, že ste pokrstení v mojom mene. Ba pokrstil som aj Stefanosov dom. Inak neviem, či by som bol ešte niekoho pokrstil. Lebo Kristus ma neposlal krstiť, ale hlásať evanjelium, a nie v múdrosti slova, aby nebol vyprázdnený Kristov kríž.“

/1Kor 1,10-17/

Dnes večer máme v rámci spoločného uvažovania nad textami Písma Svätého k Ekumenickej charte tému, ktorá s tým úzko súvisí - Íst' jeden druhému v ústrety. Dovoľte mi najprv niekoľko úvodných poznámok.

Je to určite pekná téma, ale bolo by chybou, keby to ostalo len ako pekná idea, pekná téma. Íst', alebo vychádzať jeden druhému v ústrety totiž nie je len základom pre ekumenickú spoluprácu, ale je jedným zo základov aj pre spolužitie nás ľudí ako jednotlivcov.

Na tieto dve roviny sa chcem zamerať pri svojej úvahe. Najprv totiž musíme uvažovať na osobnej rovine, o tom, ako dokážem ja íst' v ústrety tomu druhému, či mám takýto postoj, ktorý sa prejavuje v konkrétnych životných situáciách, vo vzťahu ku konkrétnym ľuďom. Až nadväzne na to, môžeme hovoriť o tom, ako si môžeme a máme vychádzať v ústrety ako spoločenstvá ľudí, či už ako rodiny, spolky, národy, alebo v tomto prípade aj ako spoločenstvá kresťanov vychádzajúcich a združených na základe rôznych historických tradícií a teologických dôrazov.

Myslím, že je to aj jasný biblický princíp, lebo Písmo Sväté k nám vždy hovorí osobne, Pán Boh s nami koná osobne a nechce, aby sme sa ukrývali za anonymitu davu, alebo organizácie, spolku ani cirkvi. Ide v prvom rade o osobný postoj každého z nás, z ktorého sa potom odvíja postoj kolektívu. Samozrejme miera zodpovednosti každého z nás je odlišná, v závislosti na tom, aký máme vplyv na vedenie a smerovanie celého spoločenstva.

Chcel by som sa teda najprv pozrieť spolu s vami na niektoré texty Písma, ktoré nás jasne smerujú ako jednotlivcov k tomu, aby sme vychádzali jeden druhému v ústrety a potom sa vrátiť a stručne sa dotknúť aj vychádzaniu si v ústrety v kolektívnom rozmere.

Texty Písma, ktoré nás smerujú k vychádzaniu si v ústrety:

Vybraný text Písma z prvého listu Korintským je vlastne negatívnym príkladom toho, ako si skupiny veriacich v Korintskom cirkevnom zbore nevychádzali v ústrety a napomenutím, aby napravili toto svoje konanie. Zároveň apoštol Pavol dáva aj jasné usmernenie, na akom základe je jedine možné odstrániť roztržky, alebo rozkol medzi veriacimi - týmito slovami je táto pasáž nadpísaná v katolíckom aj evanjelickom preklade.

Dá sa povedať, že celé Písmo nás od začiatku smeruje k tomu, aby sme potláčali svoju prirodzenú sebeckosť, zameranie sa na seba samého a dokázali konať aj v prospech iných ľudí. Povedané témou dnešného večera, aby sme dokázali ísť tomu druhému človeku, svojmu bližnému v ústrety.

Tento základný princíp je v jadre posolstva už v tom zhrnutí starého zákona a prorokov, v tom najväčšom prikázaní, ako ho charakterizoval Pán Ježiš, keď sa Ho na to pýtali: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou mysl'ou.“³⁸ To je veľké a prvé prikázanie. ³⁹ A druhé je mu podobné: Milovať budeš bližného ako seba samého. ⁴⁰ Na týchto dvoch prikázaniach sa zakladá celý zákon aj proroci.“ (Mt 22, 37-40)

Z tohto základného zákona vychádzajú všetky ďalšie slová aj prikázania, ktoré konkretizujú a rozvádžajú to, ako sa má naša láska k Bohu a ľuďom prejavovať. Aj to, ako vychádzať jeden druhému v ústrety, totiž musí nevyhnutne byť založené na tomto základe - na láske k Bohu a láske k bližnému. (Je možné, že to takto všeobecne povedané vyznieva ako jedna z pekných kresťanských fráz, ale nie je možné to obísť a ani to nechcem obísť. Dôležité je praktické naplnenie tohto princípu, aby to neostalo len frázou, ale dôležité je, aby bolo čo napĺňať). Bez postoja lásky k bližnému nie je možné ísť jeden druhému v ústrety.

Nehovoríme tu pri tom o láske ako o citových výlevoch. Myslíme tu na AGAPÉ - Božiu lásku. Jedine takáto sebaobetujúca sa činná láska, ako dar od Boha nám pomáha ísť v ústrety, urobiť ten prvý krok, potlačiť svoju pýchu, sebeckosť, urazenosť a ísť v ústrety tomu druhému a ak je to potrebné aj prakticky mu pomôcť.

Pán Boh túto svoju lásku prejavil už hneď pri prvom páde človeka do hriechu, keď On išiel ako prvý človeku v ústrety, napriek tomu, že sa mohol cítiť urazený. Hľadal človeka v rajskej záhrade, našiel ho a poskytol Adamovi a Eve praktickú pomoc, zaodial ich v ich nahote, ktorú si zrazu začali uvedomovať.

Celé dejiny starozákonného vyvoleného Izraelského národa sú o tom, ako Pán Boh po tom, ako ho oni ako ľudia sklamali a zradili, vždy robil ten prvý krok a išiel v ústrety ľuďom, ktorí sa vlastnou vinou ocitli v problémoch.

Vrcholným krokom Pána Boha v ústrety človeku bolo to, že prišiel na zem v osobe Pána Ježiša Krista, aby získal pre nás odpustenie hriechov, zachránil nás od smrti a zatratenia a otvoril nám cestu do večnosti.

Pán Ježiš, keď bol tu na tejto zemi, svojimi slovami vyzýval a príkladom potvrdzoval, ako máme ísť jeden druhému v ústrety. Rozšíril lásku k bližnému a vyzval nás, aby sme milovali aj svojich nepriateľov a sám sa potom na kríži modlil za tých, ktorí Ho ukrižovali.

Povedal v Kázni na vrchu aj známe „zlaté pravidlo“: ¹² Preto čokoľvek chcete, aby vám ľudia činili, čiňte im aj vy; lebo to je zákon aj proroci.“ (Mt 7, 12). Všimnime si tu ďalší princíp vychádzania v ústrety, ktorým je aktivita. Tu je zahrnutý ten „prvý krok“, ktorý Pán Boh vždy robil smerom k nám a chce, aby sme ho robili aj my smerom k druhým ľuďom. To, čo chcete, aby vám ľudia robili, to robte vy im - aktívne, ako prví, ešte predtým, než oni niečo urobia. Nie ako reakciu na dobrý skutok voči mne. Ja idem a konám ako prvý, konám tak, ako by som chcel, aby ostatní konali voči mne. To je rozmenené na drobné to milovanie bližného ako seba samého. Je to opäť, ako vidíme to základné zhrnutie zákona a prorokov v inej podobe.

Je príznačné, že v populárnej verzii, v myšliach a aj praxi mnohých ľudí sa tento výrok zachoval v negatívnej, pasívnej podobe: Nerob iným to, čo nechceš, aby robili tebe. Dokonca ho v tejto forme viacerí citujú, ako výrok Biblie, výrok Pána Ježiša. Písmo, Pán Ježiš, nás však vedie k niečomu vyššiemu, nielen k tomu, aby sme vedome nekonali zlo druhému človeku, ale k tomu, aby sme vedome, aktívne konali dobro,

urobili pre neho niečo dobré, čo by sme sami radi zažili a prijali od iných ľudí. Vyjadrené slovami nadpisu našej dnešnej témy, ten rozdiel je ako rozdiel medzi ostat' na mieste a nič neurobiť a ísť jeden druhému v ústrety.

Túto základnú myšlienku, základný zákon, potom apoštol Pavol a ďalší apoštolovia rozmieňajú na drobné a aplikujú vo svojich listoch a napomenutiach pre veriacich v prvých kresťanských zboroch. Napríklad kresťanom v Ríme pripomína, aby nielen išli navzájom jeden druhému v ústrety, ale aby sa ¹⁰ „naklonení v bratskej láske, predbiehali navzájom v úctivosti“ (Rim 12,10) a v nasledujúcich veršoch potom rozvíja, čo to konkrétne znamená.

Veľmi jasne tie nevyhnutné individuálne predpoklady toho, aby sme dokázali vychádzať jeden druhému v ústrety a budovať jednotu v spoločenstve veriacich zhŕňa apoštol Pavel v liste kresťanom vo Filipis: „Ak je teda nejaké napomenutie v Kristovi, ak je nejaké povzbudenie lásky, ak je nejaké spoločenstvo Ducha, ak je nejaký súcit a milosrdenstvo, ²naplňte moju radosť: zmyšľajte rovnako, majte rovnakú lásku, buďte jedna duša a jedna myseľ, ³nič nerobte z hašterivosti a márnej ctižiadosti, ale radšej v pokore iných pokladajte za hodnotnejších než seba, ⁴a nehľadajte každý len svoj prospech, ale aj prospech iných.“ (Fil, 2,1-4). Tá rovnaká - Božia láska, ktorá je základným predpokladom sa prejavuje pokore, úcte voči druhým, hľadani prospechu iných.

Sústredenie sa na Pána Ježiša Krista - základ jednoty a vychádzania si v ústrety medzi jednotlivcami aj spoločenstvami:

Všimnime si motív, ktorým apoštol Pavol v tomto, ale aj ďalších textoch motivuje veriacich, aby vychádzali jeden druhému v ústrety: Pokračuje ďalej v liste Filipským a hovorí: „Tak zmyšľajte medzi sebou, ako aj Ježiš Kristus, ⁶ktorý mal podobu Božiu a svoju rovnosť s Bohom nepokladal za lúpež, ⁷ale vzdal sa hodnosti, vzal na seba podobu služobníka, podobný sa stal ľuďom, a keď sa zjavil ako človek, ⁸ponížil sa a bol poslušný do smrti, a to až do smrti na kríži.“ Keď Kristus, Pán Boh dokázal urobiť takýto veľký krok v ústrety nám, mne človeku, akoby som ja nemohol urobiť omnoho menšie kroky v ústrety iným ľuďom.

Na Krista, ako riešenie rozkolu, upriamuje pozornosť čitateľov aj v tom texte z listu Korintským, ktorý bol zvolený ako motto, pre naše dnešné uvažovanie, (a ku ktorému sa v závere tohto úvodu dostávam).

Príčinou rozkolu medzi veriacimi v Korinte bola totiž skutočnosť, že stratili zo zreteľa Krista. Pán Ježiš Kristus, ako osoba, Jeho dielo spásy, Jeho kríž boli odsunuté z centra záujmu veriacich v Korinte a nahradené dôležitými, ale predsa len podružnými vecami. Hádali sa o krste, tvorili kluby prívržencov jednotlivých vedúcich osobností.

To je príčinou nejednoty a rozkolov aj medzi nami, kresťanmi dnešnej doby, že odsunieme Krista, Jeho kríž, záchranu zatratených ľudí z centra nášho záujmu a sústredíme sa na iné veci ako napríklad na rozdiely v chápaní a praktizovaní krstu, rozdiely v chápaní a praktizovaní Večere Pánovej, rozdiely v chápaní a uplatňovaní darov Ducha Svätého, rozdiely v chápaní a praktizovaní členstva v cirkvi, rozdiely v chápaní a praktizovaní cirkevnej disciplíny, alebo v organizačnej štruktúre cirkvi, či iné rozdiely vyplývajúce z odlišných historických a kultúrnych tradícií. V tom si môžeme vzájomne vychádzať v ústrety aj ako jednotlivci aj ako kresťanské spoločenstvá, že sa snažíme pochopiť odlišnosti jedni druhých, naše odlišné dôrazy, dokážeme uznať vlastné omyly a zlyhania a inšpirovať sa príkladom a dôrazmi tých druhých a byť vdáční Pánovi za mojich bratov a sestry, ktorí sú iní, ale cez ktorých ma Pán učí niečomu, čo možno mne samému chýba, alebo na čo kladiem malý dôraz.

Všetko tieto veci, ktoré som zmienil sú určite dôležité, nechcem podceňovať existujúcu rôznosť názorov, ale všetko toto sa týka až človeka, ľudí, ktorý už sú v cirkvi. Ak nám tieto rozdielne dôrazy a názory bránia v spolupráci pri tom, čo je našim základným poslaním tu na zemi, bez ohľadu na to, z akej sme cirkevnej tradície, v zachraňovaní ľudí, ktorí zatiaľ nepočuli zvest' evanjelia a idú do zatratenia, tak je to základná chyba, lebo potom, kvôli nášmu sústredeniu sa na naše odlišnosti a dôrazy Kristov kríž je zbavený významu (ev.) je vyprázdnený (kat.). Pavel to vyjadruje v tom verši 17: „¹⁷lebo ma Kristus neposlal krstiť, ale zvestovať evanjelium, pravda, nie múdrosťou v slovách, aby Kristov kríž nebol zbavený významu.“

To je limit, hranica, za ktorú už nemôžeme vyjsť v ústrety jeden voči druhému, ani voči nikomu inému, ak niekto vyprázdňuje Kristov kríž, zbavuje ho významu a snaží sa ho nahradiť čímkoľvek iným, voči tomu nemôžeme vychádzať v ústrety. To je, ale na druhej strane to podstatné, čo nás spája a zjednocuje - osoba Krista, Jeho nezastupiteľná a nenahradiateľná obeť na Golgotskom kríži ako prostriedok našej záchrany a záchrany každého človeka. To je to podstatné, čo Pavel stavia do kontrastu s hádkami o tých ostatných menej dôležitých veciach. Môžeme a máme uvažovať a diskutovať možno o tom, ako chápeme, čo to je, kde je tá hranica, keď je Kristov kríž zbavovaný významu, vyprázdňovaný našimi tradíciami? Môžeme hovoriť o tom, ako rozlišovať medzi prvo a druhoradými vecami, medzi tým, čo už vyprázdňuje Kristov kríž, čo ešte nie. Robme tak však v láske, so snahou pochopiť jeden druhého v našich odlišnostiach, s postojom, že vidím v tom druhom človeka, ktorého si Pán Boh tak cení a miluje, že aj za neho dal Pán Ježiš svoj život.

Amen.

/Ján Szöllös/